

II

(Ανακοινώσεις)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Τροποποιήσεις στην ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες της Επιτροπής κατά τον έλεγχο της εφαρμογής του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού που υιοθετούν δεσπόζουσες επιχειρήσεις

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2023/C 116/01)

1. Με την πάροδο των ετών, οι κανόνες ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΕΕ) έχουν διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην προστασία της ανταγωνιστικής διαδικασίας εντός της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ⁽¹⁾. Η επιβολή των εν λόγω κανόνων, και συγκεκριμένα των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ), «εξυπηρετεί ικανοποιητικά την Ευρώπη, συμβάλλοντας στη δημιουργία ισότιμων όρων ανταγωνισμού, βάσει των οποίων οι αγορές εξυπηρετούν τους καταναλωτές»⁽²⁾. Επιπλέον, μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη στόχων οι οποίοι υπερβαίνουν την ευημερία των καταναλωτών, όπως η πολυφωνία σε μια δημοκρατική κοινωνία⁽³⁾.
2. Στο πλαίσιο αυτό, η αυστηρή και αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της Ένωσης είναι υψίστης σημασίας. Είναι μάλιστα ακόμη πιο αναγκαία σε περιόδους οικονομικών δυσχερειών και ενόψει της αυξανόμενης συγκέντρωσης της αγοράς σε διάφορους κλάδους παραγωγής.
3. Το άρθρο 102 της ΣΛΕΕ απαγορεύει την κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην εσωτερική αγορά. Έχει συμβάλει καθοριστικά στην επιβολή πειθαρχίας όσον αφορά τη συμπεριφορά δεσποζουσών επιχειρήσεων, οι οποίες υπέχουν ειδική υποχρέωση να μη θίγουν, με τη συμπεριφορά τους, τον αποτελεσματικό και ανόδηυτο ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά⁽⁴⁾.
4. Στις 5 Δεκεμβρίου 2008 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο: «Κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες της Επιτροπής κατά τον έλεγχο της εφαρμογής του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ [νυν άρθρου 102 της ΣΛΕΕ] σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού που υιοθετούν δεσπόζουσες επιχειρήσεις» (στο εξής: κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες κατά τον έλεγχο της εφαρμογής)⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Το δικαίω του ανταγωνισμού αποτελεί ένα από τα συστατικά στοιχεία της υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς, η οποία «περιλαμβάνει σύστημα που εξασφαλίζει ότι δεν στρεβλώνεται ο ανταγωνισμός», βλ. πρωτόκολλο αριθ. 27 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

⁽²⁾ Βλ. ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Διαμόρφωση του ψηφιακού μέλλοντος της Ευρώπης», COM(2020)0067 final, σ. 8.

⁽³⁾ Απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2022, Google και Alphabet κατά Επιτροπής (Google Android), υπόθεση T-604/18, EU:T:2022:541, σκέψη 1028.

⁽⁴⁾ Απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2017, Intel κατά Επιτροπής, υπόθεση C-413/14 P, EU:C:2017:632, σκέψη 135 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία: απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 2023, Unilever Italia Mkt. Operations, υπόθεση C-680/20, EU:C:2023:33, σκέψεις 28 και 38.

⁽⁵⁾ ΕΕ C 45 της 24.2.2009, σ. 7.

5. Η εν λόγω ανακοίνωση καθορίζει τις προτεραιότητες της Επιτροπής κατά τον έλεγχο της εφαρμογής όσον αφορά τις καταχρήσεις δεσπόζουσας θέσης που συνεπάγονται αποκλεισμό, προκειμένου αυξηθεί η σαφήνεια και προβλεψιμότητα όσον αφορά το γενικό πλαίσιο ανάλυσης της Επιτροπής κατά τον προσδιορισμό της σκοπιμότητας κατά προτεραιότητα παρέμβασης σε ορισμένες υποθέσεις που αφορούν συμπεριφορές αποκλεισμού⁽⁶⁾. Οι κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες κατά τον έλεγχο της εφαρμογής συνέβαλαν στην προώθηση της εφαρμογής του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ, εστιάζοντας στην ικανότητα μιας συγκεκριμένης συμπεριφοράς να βλάψει τον ανταγωνισμό, μέσω της ανάλυσης της δυναμικής της αγοράς, η οποία έχει περιγραφεί ως προσέγγιση βάσει αποτελεσμάτων (effects-based approach)⁽⁷⁾.
6. Ωστόσο, οι κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες κατά τον έλεγχο της εφαρμογής δεν αποτελούν δεσμευτικό νομοθέτημα και δεν παρέχουν ερμηνεία της έννοιας της κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης, αλλά περιγράφουν απλώς την προσέγγιση της Επιτροπής όσον αφορά την επιλογή των υποθέσεων στις οποίες προτίθεται να διερευνήσει κατά προτεραιότητα⁽⁸⁾.
7. Οι προτεραιότητες της Επιτροπής κατά τον έλεγχο της εφαρμογής έχουν εξελιχθεί με την πάροδο του χρόνου, χάρη στην πείρα που αποκτήθηκε μέσω της πρακτικής της Επιτροπής, η οποία έλαβε υπόψη την εξέλιξη της νομολογίας των δικαστηρίων της Ένωσης⁽⁹⁾, καθώς και τις εξελίξεις της αγοράς. Ειδικότερα, η νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης έχει επιβεβαιώσει την υιοθέτηση προσέγγισης βάσει αποτελεσμάτων όσον αφορά το άρθρο 102 της ΣΛΕΕ και έχει αποσαφηνίσει επίσης την έννοια και το πεδίο εφαρμογής ορισμένων εννοιών που περιλαμβάνονται στις κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες κατά τον έλεγχο της εφαρμογής.
8. Υπό το πρίσμα των εξελίξεων αυτών, η παρούσα ανακοίνωση τροποποιεί τμήματα των κατευθύνσεων σχετικά με τις προτεραιότητες κατά τον έλεγχο της εφαρμογής, τα οποία δεν αντικατοπτρίζουν πλέον την προσέγγιση της Επιτροπής όσον αφορά τον προσδιορισμό της κατά προτεραιότητα παρέμβασης σε ορισμένες υποθέσεις. Οι τροποποιήσεις πραγματοποιούνται σύμφωνα με την αρχή της χρηστής διοίκησης και με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας σχετικά με τις αρχές στις οποίες βασίζονται οι ενέργειες της Επιτροπής όσον αφορά τον έλεγχο της εφαρμογής.
9. Οι τροποποιήσεις των κατευθύνσεων σχετικά με τις προτεραιότητες κατά τον έλεγχο της εφαρμογής παρατίθενται στο παράρτημα της παρούσας ανακοίνωσης.

⁽⁶⁾ Κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες κατά τον έλεγχο της εφαρμογής, παράγραφος 2.

⁽⁷⁾ Βλ. δελτίο Τύπου της 3ης Δεκεμβρίου 2008, Antitrust: consumer welfare at heart of Commission fight against abuses by dominant undertakings (Αντιμονοπωλιακή νομοθεσία: η ευημερία του καταναλωτή στο επίκεντρο των δράσεων της Επιτροπής για την καταπολέμηση των καταχρήσεων από δεσπόζουσες επιχειρήσεις), IP/08/1877.

⁽⁸⁾ Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, Post Danmark, C-23/14, EU:C:2015:651, σκέψη 52.

⁽⁹⁾ Μετά την έκδοση των κατευθύνσεων σχετικά με τις προτεραιότητες κατά τον έλεγχο της εφαρμογής, η Επιτροπή έχει εκδώσει 27 αποφάσεις βάσει του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ (σχετικά με τις συμπεριφορές αποκλεισμού), ενώ τα δικαστήρια της Ένωσης έχουν εκδώσει 32 σχετικές αποφάσεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες της Επιτροπής κατά τον έλεγχο της εφαρμογής του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού που υιοθετούν δεσπόζουσες επιχειρήσεις

1. Λαμβάνοντας υπόψη την πείρα που αποκτήθηκε από την πρακτική ελέγχου της Επιτροπής και τις διευκρινίσεις που παρέχονται από τη νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης, είναι σκόπιμο να αποσαφηνιστεί ότι η έννοια του «αντιανταγωνιστικού αποκλεισμού» (κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες κατά τον έλεγχο της εφαρμογής, παράγραφος 19) αναφέρεται όχι μόνο σε περιπτώσεις στις οποίες η συμπεριφορά της δεσπόζουσας επιχείρησης μπορεί να οδηγήσει σε πλήρη αποκλεισμό ή περιθωριοποίηση του ανταγωνισμού, αλλά και σε περιπτώσεις στις οποίες είναι ικανή να οδηγήσει σε αποδυνάμωση του ανταγωνισμού, κωλύοντας έτσι την ανταγωνιστική δομή της αγοράς προς όφελος της δεσπόζουσας επιχείρησης και εις βάρος των καταναλωτών. Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη την πρακτική ελέγχου της Επιτροπής και τη νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης, είναι σημαντικό να διευκρινιστεί ότι δεν είναι σκόπιμο να χρησιμοποιείται το στοιχείο της κερδοφορίας της συμπεριφοράς της δεσπόζουσας επιχείρησης για τον προσδιορισμό των προτεραιοτήτων της Επιτροπής όσον αφορά τον έλεγχο της εφαρμογής, δηλαδή της σκοπιμότητας κατά προτεραιότητα παρέμβασης σε υποθέσεις μόνο όταν η δεσπόζουσα επιχείρηση μπορεί να διατηρήσει επικερδώς υπερανταγωνιστικές τιμές ή να επηρεάσει επικερδώς άλλες παραμέτρους του ανταγωνισμού, όπως η παραγωγή, η καινοτομία, η ποικιλία ή η ποιότητα των αγαθών ή των υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, στην παράγραφο 19 των κατευθύνσεων σχετικά με τις προτεραιότητες κατά τον έλεγχο της εφαρμογής, η δεύτερη πρόταση αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Στο παρόν έγγραφο, ο όρος “αντιανταγωνιστικός αποκλεισμός” χρησιμοποιείται για να περιγράψει μια κατάσταση στην οποία η συμπεριφορά της δεσπόζουσας επιχείρησης κωλύει τη διατήρηση τη δομής του αποτελεσματικού ανταγωνισμού^(1a), επιτρέποντας έτσι στην δεσπόζουσα επιχείρηση να επηρεάζει αρνητικά, προς δικό της όφελος και εις βάρος των καταναλωτών, τις διάφορες παραμέτρους του ανταγωνισμού, όπως οι τιμές, η παραγωγή, η καινοτομία, η ποικιλία ή η ποιότητα των προϊόντων ή των υπηρεσιών^(1b)».

^(1a) Απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 2023, Unilever Italia Mkt. Operations, υπόθεση C-680/20, EU:C:2023:33, σκέψη 36.

^(1b) Απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2022, Google και Alphabet κατά Επιτροπής (Google Android), T-604/18, EU:T:2022:541, σκέψη 281.».

2. Λαμβάνοντας υπόψη την πείρα που αποκτήθηκε από την πρακτική ελέγχου της Επιτροπής και τις διευκρινίσεις που παρέχονται από τη νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης, δεν είναι σκόπιμο, όσον αφορά τη συμπεριφορά αποκλεισμού με βάση τις τιμές μιας δεσπόζουσας επιχείρησης, η κατά προτεραιότητα παρέμβαση μόνο σε συμπεριφορά που μπορεί να οδηγήσει στην έξοδο από την αγορά ή στην περιθωριοποίηση ανταγωνιστών που είναι εξίσου αποτελεσματικοί με τη δεσπόζουσα επιχείρηση από την άποψη της διάρθρωσης του κόστους τους. Πράγματι, υπό ορισμένες συνθήκες, πραγματικός ανταγωνισμός μπορεί επίσης να προέλθει από επιχειρήσεις οι οποίες είναι λιγότερο αποτελεσματικές από τη δεσπόζουσα επιχείρηση, από την άποψη της διάρθρωσης του κόστους τους. Ως εκ τούτου, όπως αναφέρεται κατωτέρω, γίνονται δύο τροποποιήσεις στις κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες κατά τον έλεγχο της εφαρμογής:

- a) στην παράγραφο 23 των κατευθύνσεων σχετικά με τις προτεραιότητες κατά τον έλεγχο της εφαρμογής, η τελευταία πρόταση αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Για να προλάβει τον αντιανταγωνιστικό αποκλεισμό, η Επιτροπή θα παρεμβαίνει συνήθως όταν η σχετική συμπεριφορά έχει ήδη παρακωλύσει ή είναι ικανή να παρακωλύει τον ανταγωνισμό από άλλες ανταγωνιζόμενες επιχειρήσεις οι οποίες θεωρούνται εξίσου αποτελεσματικές με τη δεσπόζουσα επιχείρηση⁽¹⁾».

⁽¹⁾ Απόφαση της 3ης Ιουλίου 1991, AKZO Chemie κατά Επιτροπής, υπόθεση 62/86, EU:C:1991:286, σκέψη 72, όπου, σε σχέση με την τιμολόγηση σε τιμή κάτω του μέσου συνολικού κόστους (ΜΣΚ) το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι: “η προσφορά τέτοιων τιμών μπορεί να εκτοπίσει από την αγορά επιχειρήσεις οι οποίες είναι, ίσως, το ίδιο αποτελεσματικές με τη δεσπόζουσα επιχείρηση, αλλά, λόγω της περιορισμένης χρηματοπιστωτικής τους ικανότητας δεν έχουν τη δυνατότητα να αντισταθούν στον ανταγωνισμό που τους επιβάλλεται”. Βλ. επίσης, απόφαση της 10ης Απριλίου 2008, Deutsche Telekom κατά Επιτροπής, T-271/03, EU:T:2008:101, σκέψη 194, η οποία επικυρώθηκε κατ’ αναίρεση με απόφαση του Δικαστηρίου (βλ. απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2010, Deutsche Telekom κατά Επιτροπής, C-280/08 P, EU:C:2010:603). Το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει ότι η έννοια του “εξίσου αποτελεσματικού” ανταγωνιστή αναφέρεται στην αποτελεσματικότητα και την ελκυστικότητα για τους καταναλωτές όσον αφορά, μεταξύ άλλων, την τιμή, το φάσμα επιλογής, την ποιότητα ή την καινοτομία, βλ. απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2017, Intel Corp. κατά Επιτροπής, C-413/14 P, EU:C:2017:632, σκέψη 134, και απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 2023, Unilever Italia Mkt. Operations, C-680/20, EU:C:2023:33, σκέψη 37.»

- β) στην παράγραφο 24 των κατευθύνσεων σχετικά με τις προτεραιότητες κατά τον έλεγχο της εφαρμογής, η πρώτη πρόταση αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Ταυτόχρονα, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι σε ορισμένες περιπτώσεις ένας λιγότερο αποτελεσματικός ανταγωνιστής μπορεί επίσης να ασκήσει πίεση η οποία θα πρέπει να ληφθεί υπόψη όταν εξετάζεται εάν μια συγκεκριμένη συμπεριφορά που βασίζεται στις τιμές οδηγεί σε αντανταγωνιστικό αποκλεισμό ^(1a)».

^(1a) Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, Post Danmark A/S κατά Konkurrencerådet, C-23/14, EU:C:2015:651, σκέψεις 59 και 60· απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 2023, Unilever Italia Mkt. Operations, C-680/20, EU:C:2023:33, σκέψη 57.».

3. Όπως προκύπτει από την πρακτική ελέγχου της Επιτροπής και από τις διευκρινίσεις που παρέχονται από τη νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης, το κριτήριο του κόστους-τιμής «εξίσου αποτελεσματικού ανταγωνιστή» αποτελεί μία μόνο από τις μεθόδους αξιολόγησης, από κοινού με όλες τις άλλες σχετικές περιστάσεις, του αν μια συμπεριφορά είναι ικανή να παραγάγει αποτελέσματα αποκλεισμού. Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει επίσης ότι η χρήση του «κριτηρίου του εξίσου αποτελεσματικού ανταγωνιστή» είναι προαιρετική και ότι ένα τέτοιο κριτήριο μπορεί να είναι ακατάλληλο, ανάλογα με το είδος της πρακτικής ή τη δυναμική της σχετικής αγοράς ⁽¹⁾. Κατά συνέπεια, δεν δικαιολογείται η γενικευμένη χρήση του εν λόγω κριτηρίου για τον προσδιορισμό της σκοπιμότητας παρέμβασης κατά προτεραιότητα σε περιπτώσεις συμπεριφοράς αποκλεισμού με βάση τις τιμές και, σε περίπτωση εφαρμογής του εν λόγω κριτηρίου, τα αποτελέσματά του θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να αξιολογούνται από κοινού με όλες τις άλλες σχετικές περιστάσεις. Ως εκ τούτου, όπως αναφέρεται κατωτέρω, γίνονται δύο τροποποιήσεις στις κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες κατά τον έλεγχο της εφαρμογής:

- α) στην παράγραφο 25 των κατευθύνσεων σχετικά με τις προτεραιότητες κατά τον έλεγχο της εφαρμογής, η πρώτη πρόταση αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Για να προσδιοριστεί αν ένας υποθετικός ανταγωνιστής που είναι το ίδιο αποτελεσματικός με τη δεσπόζουσα επιχείρηση όσον αφορά το κόστος θα ήταν πιθανό να αποκλειστεί με την επίμαχη συμπεριφορά, η Επιτροπή μπορεί να εξετάζει τα οικονομικά στοιχεία που συνδέονται με το κόστος και τις τιμές πωλήσεως, και ιδίως αν η επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση ακολουθεί πολιτική τιμολόγησης κάτω του κόστους ^(1b)».

^(1b) Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, Post Danmark A/S κατά Konkurrencerådet, C-23/14, EU:C:2015:651, σκέψη 61· απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2017, Intel κατά Επιτροπής, C-413/14 P, EU:C:2017:632, σκέψη 141· απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2022, Google και Alphabet κατά Επιτροπής (Google Android), T-604/18, EU:T:2022:541, σκέψη 643· απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 2023, Unilever Italia Mkt. Operations, C-680/20, EU:C:2023:33, σκέψεις 57, 58 και 62.».

- β) η παράγραφος 27 των κατευθύνσεων σχετικά με τις προτεραιότητες κατά τον έλεγχο της εφαρμογής αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Κατά την ανάλυση δεδομένων για να εκτιμηθεί αν ένας εξίσου αποτελεσματικός ανταγωνιστής μπορεί να ανταγωνιστεί ουσιαστικά την τιμολογιακή συμπεριφορά της δεσπόζουσας επιχείρησης, η Επιτροπή θα ενσωματώσει την ανάλυση αυτή στη γενική εκτίμηση του αντανταγωνιστικού αποκλεισμού (βλέπε τμήμα Β ανωτέρω), λαμβάνοντας υπόψη άλλα σχετικά ποσοτικά και/ή ποιοτικά στοιχεία ⁽¹⁾».

⁽¹⁾ Απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 2020, Generics (UK) κ.λπ., C-307/18, EU:C:2020:52, σκέψη 154· απόφαση της 29ης Μαρτίου 2012, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, T-336/07, EU:T:2012:172, σκέψη 175· απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2010, Deutsche Telekom κατά Επιτροπής, C-280/08 P, EU:C:2010:603, σκέψη 175· απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 2011, TeliaSonera Sverige, C-52/09, EU:C:2011:83, σκέψη 28.».

4. Λαμβάνοντας υπόψη την πείρα που αποκτήθηκε από την πρακτική ελέγχου της Επιτροπής όσον αφορά την πρόσβαση στις εισροές ή τα περιουσιακά στοιχεία της δεσπόζουσας επιχείρησης και τις διευκρινίσεις που παρέχονται από τη νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης σχετικά με την εν λόγω πρόσβαση, είναι σημαντικό να γίνεται διάκριση μεταξύ των περιπτώσεων ρητής άρνησης προμήθειας και των περιπτώσεων στις οποίες η δεσπόζουσα εταιρεία εξαρτά την πρόσβαση από αθέμιτους όρους («έξυπνοούμενη άρνηση προμήθειας»). Σε περιπτώσεις έξυπνοούμενης άρνησης προμήθειας, δεν είναι σκόπιμη η

⁽¹⁾ Βλ., π.χ., απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 2023, Unilever Italia Mkt. Operations, υπόθεση C-680/20, EU:C:2023:33, σκέψεις 57 και 58.

κατά προτεραιότητα παρέμβαση μόνο σε περιπτώσεις που αφορούν την παροχή αναγκαίας εισροής ή την πρόσβαση σε εγκατάσταση πρωταρχικής σημασίας. Αυτό συνάδει με τη νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης, σύμφωνα με την οποία έχει διευκρινιστεί ότι οι περιπτώσεις αυτές δεν μπορούν να εξομοιωθούν με ρητή άρνηση προμήθειας και, ως εκ τούτου, δεν εφαρμόζεται το κριτήριο της αναγκαιότητας του εν λόγω προϊόντος ή υπηρεσίας ⁽³⁾.

Ως εκ τούτου, στην παράγραφο 79 των κατευθύνσεων σχετικά με τις προτεραιότητες κατά τον έλεγχο της εφαρμογής, οι δύο τελευταίες προτάσεις διαγράφονται.

5. Λαμβάνοντας υπόψη την πείρα που αποκτήθηκε από την πρακτική ελέγχου της Επιτροπής και τις διευκρινίσεις που παρέχονται από τη νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης, δεν είναι σκόπιμη η κατά προτεραιότητα παρέμβαση σε περιπτώσεις συμπίεσης των περιθωρίων κέρδους μόνο όταν οι εν λόγω περιπτώσεις αφορούν προϊόν ή υπηρεσία που είναι αντικειμενικά αναγκαία για την άσκηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά επόμενου σταδίου. Αυτό συνάδει με τη νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης, σύμφωνα με την οποία έχει διευκρινιστεί ότι η συμπίεση του περιθωρίου κέρδους δεν αποτελεί είδος άρνησης προμήθειας, αλλά ανεξάρτητη μορφή κατάχρησης που διέπεται από διαφορετικά κριτήρια αξιολόγησης. Ως εκ τούτου, όπως αναφέρεται κατωτέρω, γίνονται δύο τροποποιήσεις στις κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες κατά τον έλεγχο της εφαρμογής:

- α) ο τίτλος που προηγείται της παραγράφου 75 των κατευθύνσεων σχετικά με τις προτεραιότητες κατά τον έλεγχο της εφαρμογής αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Δ. Άρνηση προμήθειας»

- β) η παράγραφος 80, συμπεριλαμβανομένων των υποσημειώσεων 8 και 9, απαλείφεται·

- γ) η αρίθμηση των παραγράφων 81 έως 90 προσαρμόζεται αναλόγως, ως εξής:

η παράγραφος 81 αριθμείται ως παράγραφος 80· η παράγραφος 82 αριθμείται ως παράγραφος 81· η παράγραφος 83 αριθμείται ως παράγραφος 82· η παράγραφος 84 αριθμείται ως παράγραφος 83· η παράγραφος 85 αριθμείται ως παράγραφος 84· η παράγραφος 86 αριθμείται ως παράγραφος 85· η παράγραφος 87 αριθμείται ως παράγραφος 86· η παράγραφος 88 αριθμείται ως παράγραφος 87· η παράγραφος 89 αριθμείται ως παράγραφος 88· η παράγραφος 90 αριθμείται ως παράγραφος 89·

- δ) μετά τη νέα παράγραφο 89 των κατευθύνσεων σχετικά με τις προτεραιότητες κατά τον έλεγχο της εφαρμογής, προστίθενται ο ακόλουθος τίτλος και η παράγραφος 90:

«Ε. Συμπίεση του περιθωρίου κέρδους»

«90. Μια δεσπόζουσα επιχείρηση μπορεί να χρεώνει ένα προϊόν στην αγορά προηγούμενου σταδίου σε τιμή που, συγκρινόμενη με την τιμή που χρεώνει στην αγορά επόμενου σταδίου ⁽³⁾, δεν επιτρέπει ακόμη και σε έναν εξίσου αποτελεσματικό ανταγωνιστή να έχει εμπορικό κέρδος στην αγορά επόμενου σταδίου με κάποια διάρκεια (επινομαζόμενη “συμπίεση του περιθωρίου κέρδους”) ⁽⁴⁾. Στις περιπτώσεις συμπίεσης του περιθωρίου κέρδους, το σημείο αναφοράς το οποίο η Επιτροπή γενικά θα χρησιμοποιεί για να καθορίσει τα έξοδα ενός εξίσου αποτελεσματικού ανταγωνιστή είναι το MMEK του τμήματος αγοράς επόμενου σταδίου της ολοκληρωμένης δεσπόζουσας επιχείρησης ⁽⁵⁾.

⁽³⁾ Αυτό συμπεριλαμβάνει την περίπτωση στην οποία μία ολοκληρωμένη επιχείρηση που πωλεί “σύστημα” συμπληρωματικών προϊόντων πωλεί μεμονωμένα ένα από τα συμπληρωματικά προϊόντα σε ανταγωνιστή που παράγει το άλλο συμπληρωματικό προϊόν.

⁽⁴⁾ Τέτοιες συμπεριφορές συνιστούν, αυτές καθαυτές, αυτοτελή μορφή καταχρήσεως που διαφέρει από την άρνηση προμήθειας, απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 2011, *TeliaSonera Sverige*, C-52/09, EU:C:2011:83, σκέψη 56.

⁽⁵⁾ Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, η Επιτροπή ενδέχεται να χρησιμοποιήσει ως σημείο αναφοράς το MMEK ενός μη ολοκληρωμένου ανταγωνιστή στο επόμενο στάδιο της αγοράς, για παράδειγμα, όταν δεν είναι δυνατό να καταλογιστούν σαφώς τα έξοδα της δεσπόζουσας επιχείρησης σε πράξεις προηγούμενου και επόμενου σταδίου.».

⁽³⁾ Απόφαση της 25ης Μαρτίου 2021, *Slovak Telekom* κατά Επιτροπής, υπόθεση C-165/19 P, EU:C:2021:239, σκέψεις 50 και 51· και απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου 2023, *Lietuvos geležinkeliai* κατά Επιτροπής, υπόθεση C-42/21 P, EU:C:2023:12, σκέψεις 81-84 και 91.